

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών
— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΚΕΝΤΡΟ ΑΡΙΣΤΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΛΥΓΛΩΣΣΙΑ
ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Κέντρο Αριστείας «Πολυγλωσσία και Γλωσσική Πολιτική»
Φιλοσοφική Σχολή, Παν/πολη Ζωγράφου, 157 84 Αθήνα
Ιστοσελίδα: <http://elp.enl.uoa.gr/>
Email: cem.nkua@gmail.com

Διαδικτυακή Ημερίδα
Σάββατο, 25 Σεπτεμβρίου 2021

Πάνελ 1. Το Παρατηρητήριο πολυγλωσσίας

Ρέα Δελβερούδη,
Καθηγήτρια Γλωσσολογίας, Τμήμα Γαλλικής
Γλώσσας και Φιλολογίας, ΕΚΠΑ

Δύο αντιλήψεις για την πολυγλωσσία

- κατεστημένη αντίληψη:
πολυγλωσσία = ανάπτυξη παράλληλων
μονογλωσσιών

vs

- Πολυγλωσσία = ικανότητα διασύνδεσης
εκφραστικών τρόπων που αποτελούν το
γλωσσικό ρεπερτόριο του κάθε ομιλητή

καλλιέργεια ενός πολυγλωσσικού ήθους
επικοινωνίας

Κέντρο Αριστείας «Πολυγλωσσία και Γλωσσική Πολιτική»

Μια γλωσσική πολιτική για την πολυγλωσσία;

Διατύπωση μιας πολιτικής για την πολυγλωσσία

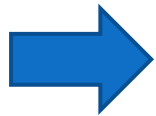
Ποιος, πού και πώς αποφασίζει για την πολιτική σε θέματα πολυγλωσσίας

Κέντρο Αριστείας για την Πολυγλωσσία και τη Γλωσσική Πολιτική: εμπειρογνωμοσύνη με στόχο τη χάραξη μιας πολιτικής για την πολυγλωσσία

Προϋποθέσεις για χάραξη γλωσσικής πολιτικής

- ▣ συλλογή αντικειμενικών και έγκυρων δεδομένων,
- ▣ μελέτη της πολυγλωσσίας
- ▣ διάχυση πληροφόρησης,

Καταγραφή και η έγκυρη και επικαιροποιημένη πληροφόρηση για την πολυγλωσσία και τις (μη) υφιστάμενες γλωσσικές πολιτικές.

Παρατηρητήριο Πολυγλωσσίας

Παρατηρητήριο Πολυγλωσσίας του Κέντρου Αριστείας:
Στόχος: κάλυψη του κενού πληροφόρησης

- Ο όρος «παρατηρητήριο» και η σημασία του. Πβ.
  - παρατηρητήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων
  - παρατηρητήριο καταπολέμησης των διακρίσεων
  - παρατηρητήριο της προσφυγικής και μεταναστευτικής κρίσης στο Αιγαίο
  - παρατηρητήριο COVID 19

Παρατηρητήριο Πολυγλωσσίας

Η διεθνής εμπειρία

- **Ευρωπαϊκό παρατηρητήριο πολυγλωσσίας.** Από το 2005. Συνέργεια φορέων που έχουν ως αντικείμενο την πολυγλωσσία

<https://www.observatoireplurilinguisme.eu>

- **European Language Monitor (ELM).** Από το 2009 στο πλαίσιο της European Federation of National Institutions for Language (EFNIL).

Βάση δεδομένων για τις γλώσσες στα κράτη μέλη, επικαιροποιείται κάθε χρόνο

<http://www.efnil.org/projects/elm>

- **Centro di Eccellenza della Ricerca (Permanent linguistic observatory of Italian)**

<https://eccellenza.unistrasi.it/home.asp>

- **Διεθνές παρατηρητήριο των γλωσσικών δικαιωμάτων.** Από το 2010, στο Πανεπιστήμιο Moncton του Καναδά.

<https://www.droitslinguistiques.ca/index.php>

Παρατηρητήριο Πολυγλωσσίας

Η έρευνα

Τρεις ερευνητικοί άξονες

- 1. Χαρτογράφηση της πολυγλωσσίας στην Ελλάδα και την Κύπρο
- 2. Χαρτογράφηση της ελληνικής γλώσσας ανά τον κόσμο. Η εκμάθηση της ελληνικής στις χώρες του εξωτερικού και η χρήση της στα ευρωπαϊκά όργανα και το διαδίκτυο
- 3. Επιστημονική τεκμηρίωση της πολυγλωσσίας. Συγκέντρωση πληροφοριών για τη θέση της πολυγλωσσίας στην εκπαίδευση (ΑΕΙ, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια) και για ερευνητικό έργο (από ελληνόφωνος ή για ελληνικά δεδομένα) για την πολυγλωσσία.

Ποια πολυγλωσσία;

1. κατατεθειμένη δι/πολυγλωσσία: γηγενείς επαρχιακές ή μειονοτικές γλώσσες, ανεξάρτητα από το αν πρόκειται για γλώσσες δυναμικές ή απειλούμενες με εξαφάνιση
2. μη κατατεθειμένη δι/πολυγλωσσία: προκύπτει από τις γλώσσες των μεταναστών ή των προσφύγων
3. ενδογενής ποικιλότητα της ελληνικής γλώσσας: οι γεωγραφικές ποικιλίες, (διάλεκτοι), οι κοινωνιόλεκτοι κ.ά.

Έρευνες υπό εξέλιξη – 10ς άξονας

Χαρτογράφηση πολυγλωσσίας σε Ελλάδα & Κύπρο

1) Ελένη Σελλά | Φρειδερίκη Μπατσαλιά | Αικατερίνη Κιγιτσιόγλου | Ευαγγελία Λεζέ
Δι/πολύγλωσσοι φοιτητές και φοιτήτριες και απόφοιτοι ελληνικών πανεπιστημίων :
χρήση γλωσσών και στάση δίγλωσσων/πολύγλωσσων ομιλητών έναντι της
Ελληνικής και των άλλων εν χρήσει γλωσσών

Στόχος: Χαρτογράφηση των γλωσσών και των ποικίλων μορφών
διγλωσσίας, περιγραφή των πεδίων χρήσης των γλωσσών και καταγραφή των
γλωσσικών στάσεων, αποτύπωση των ταυτοτήτων που διαμορφώνονται

2) Μαριλένα Καρυολαίμου | Μαρία Μαγκλάρα

Κυπριακή Αραβική και Βλάχικη: δύο μειονοτικές γλώσσες σε κίνδυνο εξαφάνισης

Στόχος: Σύγκριση ανάμεσα στις δύο μειονοτικές ομάδες και γλώσσες με
στόχο να διαπιστώσουμε αν μπορούμε να αντλήσουμε καλές πρακτικές από το
πρόγραμμα αναβίωσης της Κυπριακής Αραβικής και να τις εφαρμόσουμε *mutatis
mutandis* στην περίπτωση της Βλάχικης;

3) Νίκος Γογωνάς

Οι γλώσσες κληρονομιάς στα κοινοτικά σχολεία στην Ελλάδα: ο ρόλος τους στη
διαμόρφωση εθνοπολιτισμικών ταυτοτήτων

Έρευνες υπό εξέλιξη – 3^{ος} άξονας

Επιστημονική τεκμηρίωση της πολυγλωσσίας

Μαρία Ιακώβου | Μαρίνα Βήχου / Σοφία Τσιώλη / Κατερίνα Κριμπόγιαννη και προπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες της Φιλοσοφικής: Γλώσσες και αποχρώσεις της Πολυγλωσσίας: μια έρευνα από φοιτητές για φοιτητές στο ΕΚΠΑ

Ανάπτυξη πολύγλωσσης συνείδησης σε τμήματα και φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής